

GÜMRÜK SİRKÜLERİ
Sayı: 2015/24

Tarih: 21/04/2015
Ref : 6/24

**Konu: GÜMRÜKLENMİŞ DEĞER ÜZERİNDEN
HESAPLANAN CEZALAR**

1. Giriş

Gümrük mevzuatının öngördüğü oransal para cezalarından bazıları gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanmaktadır.

Bu sirkülerde gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanan para cezalarına değinilecektir. İzleyen,

- 2'nci bölümde, gümrüklenmiş değer tanımına,
- 3'üncü bölümde, gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanan cezalara,
- 4'üncü bölümde ise, zamanaşımına,

ilişkin anlatımlar yapılacaktır.

2. Gümrüklenmiş Değer Tanımı

“*Gümrüklenmiş değer*” Gümrük Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının 26'ncı bendinde ve Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 2'nci maddesinin (b) bendinde tanımlanmıştır.

Söz konusu tanımlara göre, “*gümrüklenmiş değer*” Uluslararası Kıymet Sözleşmesi'ne göre belirlenecek, ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını ifade etmektedir.

Tanımlarda, gümrük vergileri deyimi geçmektedir. “Gümrük vergileri”, Gümrük Kanunu'nda ve Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda farklı tanımlanmıştır.

Gümrük Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının 8'inci bendindeki tanıma göre, “*gümrük vergileri*” deyimi, ilgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tamamını ifade eder.

“İthalat vergileri” deyimi, Gümrük Kanunu’nun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının 9’uncu bendi hükmü uyarınca,

- eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri,
- tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ithalatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri,

ifade etmektedir.

“İhracat vergileri” deyimi ise, yine Gümrük Kanunu’nun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının 9’uncu bendi hükmü uyarınca,

- eşyanın ihracatında ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri,
- tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ihracatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri,

ifade etmektedir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nun 2’nci maddesinin 1’inci fıkrasının (a) bendindeki tanıma göre ise, gümrük vergileri, gümrük idaresi veya başka idarelerce, eşyanın ithali veya ihracına bağlı olarak uygulanan vergiler ile diğer malî yükümlülükleri ifade etmektedir.

Yukarıdaki anlatımlardan anlaşılacağı üzere, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu gümrük vergilerinin kapsamını Gümrük Kanunu’na göre daha geniş belirlemiştir. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu’nun tanımına göre, ithalatta alınan özel tüketim vergisi ile ithalatta alınan katma değer vergisi de gümrük vergileri kapsamında yer almaktadır.

3. Gümrüklenmiş Değer Üzerinden Hesaplanan Cezalar

Gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanacak cezalara, bu cezaları gerektiren fiillere ve cezaların dayanaklarına izleyen tabloda yer verilmektedir:

Ceza Gerektiren Fîil	Ceza (Gümrüklenmiş Değerin)	Yasal Dayanağı
Genel düzenleyici işlemlerle ithali yasaklanmış eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması	Dört katı	GK m. 235/1-a
İthali, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olan eşyanın uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edilmesi.	İki Katı	GK m. 235/1-c
Genel düzenleyici işlemlerle ihracı yasaklanmış eşyanın ihracat rejimine tabi tutulması	İki Katı	GK m. 235/2-a
İhracı lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olan eşyanın uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edilmesi.	Bir Katı	GK m. 235/2-b
Türkiye Gümrük Bölgesi'ne getirilen ve transit rejimine tabi tutulan serbest dolaşımda olmayan eşyanın, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olması.	İki Katı	GK m. 235/5
Gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepolarından kısmen veya tamamen eşya çıkarılması.	İki Katı	GK m. 236/1
Gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması.	İki Katı	GK m. 236/1
Gümrük antrepolarındaki eşyanın değiştirilmesi	İki Katı	GK m. 236/1
Gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerdeki eşyanın değiştirilmesi	İki Katı	GK m. 236/1
Yapılan sayımlarda kayıtlara göre gümrük antrepolarındaki eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması.	İki Katı	GK m. 236/1
Yapılan sayımlarda kayıtlara göre gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerdeki eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması.	İki Katı	GK m. 236/1
Gümrük antrepolarındaki eşyanın, antrepo beyannamesinde beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsten eşya olması.	İki Katı	GK m. 236/5
(Kanunun başka ceza öngördüğü durumların haricinde) dâhilde işleme rejimine ilişkin hükümlerin ihlali.	İki Katı	GK m. 238/1
(Kanunun başka ceza öngördüğü durumların haricinde)gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin hükümlerin ihlali.	İki Katı	GK m. 238/1
(Kanunun başka ceza öngördüğü durumların haricinde) geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali	İki Katı	GK m. 238/1

Gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanan cezaların tamamı, yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, Gümrük Kanunu hükümleri uyarınca uygulanan cezalardır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda, gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanıp uygulanması gereken herhangi bir ceza öngörülmemiştir.

Bu bağlamda, Gümrük Kanunu kapsamındaki cezaların hesabına esas olacak gümrüklenmiş değer hesaplanırken aynı kanundaki gümrük vergileri tanımı esas alınacak ve gümrüklenmiş değer bu suretle hesaplanacaktır. Buna aykırı yapılabilecek idari işlemlere karşı ilgililerin dikkatli olması ve yasal başvuru olanaklarını sonuna değin kullanması kendileri açısından yarar sağlayacaktır.

4. Zamanaşımı

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2'nci maddesi hükmü uyarınca, idari para cezası gerektiren fiiller kabahat sayılmakta ve söz konusu fiillere uygulanan cezalar aynı kanunun 3'üncü maddesi uyarınca, (diğer kanunların öngördüğü kanun yoluna ilişkin hükümler hariç) adı geçen kanun kapsamında yer almaktadır.

Bu bağlamda, bu sirkülerin 3'üncü bölümünde belirtilen fiiller için gümrüklenmiş değer üzerinden oransal olarak hesaplanan cezalar da Kabahatler Kanunu'nun zamanaşımı hükümlerine tabi bulunmaktadır.

4.1. Soruşturma Zamanaşımı

Nispi (oransal) para cezaları için soruşturma zamanaşımı süresi Kabahatler Kanunu'nun 20'nci maddesinde sekiz yıl olarak hüküm altına alınmıştır. Buna göre, gümrüklenmiş değer üzerinden alınan para cezalarında, cezayı gerektiren fiillerin, işlendikleri ya da sonuçlarının gerçekleştiği tarihten itibaren en geç sekiz yıl içinde soruşturularak tespit edilmesi ve yine aynı süre içinde ceza kararına bağlanması gerekmektedir. Aksi takdirde bu ceza zamanaşımına uğrayacaktır.

4.2. Yerine Getirme Zamanaşımı

Kabahatler Kanunu'nun 21'inci maddesi hükmü uyarınca, yerine getirme zamanaşımı, aşıldığında idari para cezası kararının artık yerine getirilemeyeceği süreyi anlatır. Aynı madde hükmü uyarınca, yerine getirme zamanaşımı süresi,

- elli bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde yedi,
- yirmi bin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi

halinde beş,

- on bin Türk lirasına veya daha fazla idari para cezasına karar verilmesi halinde dört,
  - on bin Türk Lirasından az idari para cezasına karar verilmesi halinde üç,
- yıldır.

5. Sonuç

Bu sirkülerde gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanan cezalar konusuna değinilmiştir.

İlgililerin hangi durumlarda bu cezaya muhatap olacaklarını bilmeleri bu durumlardan, dolayısıyla bu cezalardan kaçınmanın da temelini oluşturur.

Gümrüklenmiş değer üzerinden hesaplanan cezalar Gümrük Kanunu hükümlerine dayanmaktadır. Dolayısıyla, gümrüklenmiş değere dahil olacak unsurların da, Gümrük Kanunu'na, bu kanunun terminolojisine uygun olarak belirlenmesi gerekir. Bu gerekliliğe aykırı uygulamalarla karşılaşıldığında ilgililerin yasal başvuru olanaklarını sonuna kadar kullanması kendi yararlarına olacaktır.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

(* Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanımıza yazabilirsiniz.

Cahit YERCI
Yeminli Mali Müşavir
Vergi Departmanı, Kaliteden Sorumlu Ortak
(Dış Ticaret - Gümrük - AB Konuları)
cyerci@mazarsdenge.com.tr